

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/26/2019
Identifikačné číslo spisu:	1513224481
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Gandžala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1513224481.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. L., trvalým pobytom P., P., L. X/XX, K., zastúpeného Advokátskou kanceláriou STEINIGER | law firm, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Jasovská 7, IČO: 47 238 135, za ktorú koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Steiniger, proti žalovaným 1/ Š. V., trvalým pobytom v L., J. XX, zastúpenému E.N.. C. P., V. J. Y. L., Y. L., L. Č.. X, 2/ mal. R. V., nar. XX. H. XXXX, trvalým pobytom v L., J. XX, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, Vázovova č. 7/A, o určenie neplatnosti závetu a o vzájomnej žalobe, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 43C/243/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2018 sp. zn. 8C/266/2017, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. 1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 24. februára 2017 č.k. 43C/243/2013-156 zamietol žalobu žalobcu (I. výrok) i vzájomnú žalobu žalovaného 1/ (II. výrok). Zároveň rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (III. výrok).

1. 2. V úvodnej časti odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že žalobou, ktorá mu bola doručená 12. júla 2013 sa žalobca domáhal voči žalovaným 1/ a 2/ určenia neplatnosti závetu, ktorý mal byť spísaný poručiteľom H. Z. H. v prospech žalovaných dňa 26. októbra 2012. Vo vyjadrení žalovaného 1/, ktoré mu bolo doručené 17. septembra 2015 žalovaný 1/ vzniesol vzájomnú žalobu o určenie, že závet poručiteľa H. Z. H. zo dňa 11. februára 2012, ktorým za dediča ustanovil H. L. (žalobcu v tomto spore) je neplatný, alternatívne o určenie, že závet zo dňa 26. októbra 2012, ktorým za dediča ustanovil jeho (žalovaného 1/ v tomto spore) a mal. R. V. (žalovanú 2/ v tomto spore) je platný.

1. 3. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že na tamojšom súde sa pod sp. zn. 1D 822/2012 vedie dedičské konanie po nebohom H. Z. H., nar. XX. G. XXXX, zomrelom dňa XX. X. XXXX (ďalej aj „poručiteľ“). Menovaný zomrel ako slobodný a bezdetný so zanechaním závetov. Prvým závetom zo dňa 26. júla 2007 ustanovil za svoju dedičku C. H., nar. XX. X. XXXX, ktorá dňa XX. R. XXXX B..

Druhým závetom zo dňa 11. februára 2012 ustanovil za svojho dediča všetkého svojho majetku H. L. (žalobcu v tomto spore). Tretím závetom zo dňa 26. októbra 2012 odkázal nehnuteľnosti evidované v k. ú. J. na LV č. XXXX R. V. (žalovanej 2/ v tomto spore), a ostatný hnutel'ný a nehnuteľný majetok, ktorý ku dňu smrti vlastnil odkázal Š. V. (žalovanému 1/ v tomto spore). Stav a obsah závetov bol vyhlásený dňa 18. júna 2013 notárkou E.. A. L., poverenou Okresným súdom Bratislava V vykonaním úkonov súdneho komisára v konaní o dedičstve po poručiteľovi. Keďže poručiteľ nezanechal potomkov, rodičov, súrodencov, zomrel ako slobodný, ako jediný dedič zo zákona v III. dedičskej skupine po ňom podľa ustanovenia § 475 ods. 1 Občianskeho zákonníka prichádzala do úvahy osoba, ktorá tvrdila, že žila s poručiteľom v spoločnej domácnosti a to E. Y., nar. XX. S. XXXX. Uznesením č.k. 1D 822/2012-103, Dnot 96/2012 z 09. septembra 2013, právoplatným dňa 26. novembra 2013 bolo predmetné dedičské konanie prerušené a H. L. (žalobcovi v tomto spore) a E. Y. bolo uložené, aby v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia podali žalobu o určenie, kto je dedičom po poručiteľovi s tým, že ak žaloba v stanovenej lehote nebude podá, bude súd ďalej pokračovať v konaní o dedičstve. Uznesenie bolo odôvodnené tým, že rozhodnutie o dedičskom práve, t.j. či dedí dedič zo závetu alebo zo zákona závisí od spornej skutočnosti, či je závet platný, alebo neplatný, ktorú nebol súd oprávnený riešiť v dedičskom konaní a preto s poukazom na ustanovenie § 175k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku účinného v rozhodnom čase odkázal uvedených potenciálnych dedičov, ktorých dedičské právo sa javilo ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnili žalobou. Následne súd prvej inštalácie poukázal na to, že žaloba žalobcu mu bola doručená 12. júla 2013, t.j. pred vyhlásením uznesenia o prerušení dedičského konania, žalobca však ani v doplňujúcom podaní a ani neskôr v priebehu konania neupravil žalobný petit svojej žaloby tak, aby bol v súlade s dedičským súdom uloženou povinnosťou, teda, aby sa domáhal určenia, že je dedičom po poručiteľovi, ale zotrval na pôvodnom petite, ktorým sa domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu - závetu spísaného v prospech žalovaných 1/ a 2/.

1. 4. Prvoinštančný súd na základe vyhodnotenie výsledkov rozsiahleho (v odôvodnení rozhodnutia presne špecifikovaného) dokazovania dospel k záveru, že žaloba žalobcu o určenie neplatnosti závetu spísaného dňa 26. októbra 2012 nie je dôvodná, nakoľko v konaní bolo preukázané, že predmetný závet bol spísaný v súlade s ustanoveniami § 476 ods. 1 a 2 a § 476b Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a pri jeho spísaní boli dodržané všetky zákonné náležitosti. V tejto súvislosti konštatoval, že nemal dôvod pochybovať o hodnovernosti výpovedí svedkov tohto závetu napriek skutočnosti, že E.. F. vystupoval na začiatku konania v postavení právneho zástupcu žalovaného 1/. Výpovede oboch svedkov tohto závetu (E.. F. C. H. P.) hodnotil jednotlivo, ako aj vo vzájomných súvislostiach, pričom ich vyjadrenia potvrdzujúce prejavenie vôle poručiteľa obsiahnutej v uvedenom závete vzájomne korešpondovali, neboli navzájom protirečivé a nevybočovali z medzí elementárnej logiky. Ďalej súd prvej inštalácie konštatoval, že vykonaným dokazovaním mal za vierohodne preukázanú aj skutočnosť, že pred spísaním závetu dňa 26. októbra 2012 poručiteľ podpísal aj závet dňa 11. februára 2012, ktorý však nemohol svojim obsahom obstať popri neskoršie spísanom závete zo dňa 26. októbra 2012. V tejto súvislosti zároveň podotkol, že rovnako závet podpísaný dňa 11. februára 2012 bol evidentne spísaný v súlade s ustanoveniami § 476 ods. 1 a 2 a § 476b OZ a pri jeho spísaní boli taktiež dodržané všetky zákonné náležitosti, čo mal za dostatočne preukázané výsluchom svedkov prítomných pri spísaní tohto závetu, ktorí v zhode potvrdili okolnosti jeho spísania a prejavenie vôle poručiteľa tak, ako bol vyhotovený a predložený súdnemu komisárovi, pričom chyba v písaní v dátume narodenia svedka nemala vplyv na platnosť tohto závetu ako takého.

1. 5. Vychádzajúc z vyššie uvedeného záveru, že predmetný závet zo dňa 26. októbra 2012 je platný a v zmysle ustanovenia § 480 ods. 1 OZ ako neskorší platný závet ex lege zrušuje závet skorší (zo dňa 11. februára 2012), súd prvej inštalácie zamietol predmetnú žalobu žalobcu (o určenie neplatnosti závetu zo dňa 26. októbra 2012) ako nedôvodnú a zároveň zamietol i vzájomnú žalobu žalovaného 1/ (o určenie, že závet poručiteľa zo dňa 11. februára 2012 je neplatný, alternatívne o určenie, že závet zo dňa 26. októbra 2012 je platný), z dôvodu jej neopodstatnenosti a absencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

2. 1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 12. júna 2018 sp. zn. 8C/266/2017 na základe odvolania žalobcu (proti výroku, ktorým prvoinštančný súd zamietol jeho žalobu) i žalovaného 1/ (proti výroku, ktorým prvoinštančný súd zamietol jeho vzájomnú žalobu)

rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a zároveň rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2. 2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie preskúmal v medziach dôvodov uvedených v odvolaniach žalobcu a žalovaného 1/ a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu a ani odvolanie žalovaného 1/ nie sú dôvodné a napadnutý rozsudok je v celom rozsahu vecne správny. Prvoinštančný súd vychádzal zo správnych skutkových záverov, na základe ktorých následne vyvodil aj správny právny záver, že v danej veci neboli splnené podmienky pre vyhovie podanej žalobe ani vzájomnej žalobe, keď dospel k záveru, že závet zo dňa 26. októbra 2012 spĺňa všetky náležitosti, ktoré právny poriadok preň vyžaduje. Na dokazovaním dostatočne a správne ustálený skutkový stav veci aplikoval zodpovedajúce zákonné ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 476, § 476b), a svoje dôvody, pre ktoré žalobu i vzájomnú žalobu zamietol aj náležite vysvetlil, pričom sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre správne právne posúdenie veci. Obsah odvolaní žalobcu ani žalovaného 1/ nie je spôsobilý spochybniť správnosť skutkových ani právnych záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska nimi uvádzaných tvrdení v podaných odvolaniach, pretože ani v odvolacom konaní neboli zistené také rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie. Postupom súdu prvej inštancie nedošlo ani k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

2. 3. Námietku žalobcu uvedenú v odvolaní, že napadnuté rozhodnutie prvoinštančného súdu je predčasné, pretože bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý je potrebné doplniť o skutočnosti, ktoré vyplývajú z doplnenia dokazovania výsluchom svedkov E.. F., H. P. a žalovaného 1/ na jednom pojednávaní, a i jeho námietku, že nemal možnosť klásť žalovanému 1/ otázky, v dôsledku čoho bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, považoval odvolací súd za neopodstatnenú. V tejto súvislosti poukázal na to, že z obsahu spisu (zápisník o pojednávaniach na súde prvej inštancie) jednoznačne vyplýva, že žalobcovi a jeho právnenému zástupcovi bol poskytnutý dostatočný priestor, aby vypočutým svedkom a žalovanému 1/ pri ich výsluchoch kladli otázky, pričom skutočnosť, že tento priestor nevyužili podľa svojich predstáv nemôže mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces. Zároveň odvolací súd (opakovane) zdôraznil, že vykonané dokazovanie, vrátane hodnotnosti jednotlivých výpovedí, vyhodnotil súd prvej inštancie správne a na ich základe dostatočne a správne ustálil skutkový stav veci, z ktorého vychádzal pri právnom posúdení dôvodnosti podanej žaloby, a preto nemožno napadnutý rozsudok považovať za vydaný predčasne. Okrem toho odvolací súd poukázal aj na skutočnosť, že žalobcom namietané okolnosti, ktoré podľa jeho názoru spochybňujú hodnotnosť výpovedí svedkov E.. F.Š., H. P., ako aj výpoveď žalovaného 1/ nie sú za stavu, keď podpisy na záвете neboli sporné, spôsobilé spochybniť fakt, že závet bol vyhotovený v súlade s ustanovením § 476b OZ, vrátane skutočnosti, že svedkovia daný závet porúčiteľa zo dňa 26. októbra 2012 vlastnoručne podpísali. Odvolacie námietky žalobcu, ktorý prvoinštančnému súdu vytkol iba vyššie uvedené nedostatky, preto nemôžu obstať a napadnutý rozsudok je z hľadiska odvolacích dôvodov žalobcu vecne správny.

2. 4. V závere odôvodnenia rozhodnutia vo veci samej odvolací súd konštatoval, že súdu prvej inštancie nemožno vytýkať žiadne procesné pochybenie ani pochybenie pri skutkovom a právnom posúdení otázky platnosti závetu porúčiteľa zo dňa 26. októbra 2012, ako aj opodstatnenosti podanej vzájomnej žaloby z hľadiska existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Žalobca a i žalovaný 1/ ani vo svojich odvolaniach neuviedli žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali odlišné posúdenie uvedených otázok odvolacím súdom, pretože v rámci predmetného sporu sa prvoinštančný súd vysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami a po náležitej úvahe vydal svoje rozhodnutie v súlade s platnou právnou úpravou.

2. 5. Na rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd aplikoval ustanovenia § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) a keďže žalobca ani žalovaný 1/ neboli v odvolacom konaní úspešní, žiadnemu z nich právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. 1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, a aby mu priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3. 2. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenia § 420 písm. d/ a § 420 písm. f/ CSP.

3. 3. V odôvodnení dovolania namietal, že v rámci dokazovania bol vo vzťahu k nemu porušený princíp rovného postavenia strán sporu vyplývajúci z čl. 6 Základných princípov Civilného sporového poriadku a to tým, že počas celého konania mu nebolo umožnené vypočuť žalovaného 1/ a klásť mu otázky. Ďalej namietal spôsob vykonávania dokazovania zo strany súdu prvej inštancie a to konkrétne, že svedkov E.. F., P. a žalovaného 1/ nevypočuť na jednom pojednávaní. V súvislosti s vykonávaním dôkazov namietal, resp. spochybňoval i procesné postavenie E.. F. ako svedka, pretože na pojednávaní na prvoinštančnom súde dňa 29. septembra 2016, keď vypovedal ako svedok, nebol v procesnom postavení svedka, pretože bol stále právnym zástupcom žalovaného 1/. Okrem toho namietal, že „v rámci výpovede svedkov došlo k viacerým rozporným tvrdeniam“, a taktiež nedostatočné odôvodnenie rozsudkov súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu.

4. 1. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu v súvislosti s prípustnosťou dovolania uplatnenou podľa ustanovenia § 420 písm. d/ CSP poukázal na to, že dovolateľ ju ničím nezdôvodnil. Iné konanie v danej veci nebolo vedené, čiže existencia prekážky litispendencie je vylúčená. V súvislosti s argumentáciou dovolateľa, ktorou zdôvodňoval prípustnosť dovolania uplatnenú podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP uviedol, že s ňou nesúhlasí. Pokiaľ dovolateľ namietal, že mu nebolo umožnené vypočuť ho (žalovaného 1/) a klásť mu otázky, tak v tejto súvislosti uviedol, že s výnimkou dvoch ústnych pojednávaní sa žalobca pojednávaní osobne nezúčastňoval. Pojednávaní sa zúčastňoval iba jeho právny zástupca. Ak by sa ich žalobca osobne zúčastňoval, mohol klásť otázky jemu i svedkom. Táto skutočnosť však nebránila tomu, aby mu kládol otázky právny zástupca žalobcu. Následne v tejto súvislosti poukázal na to, že na pojednávaní na súde prvej inštancie konanom dňa 29. septembra 2016 sa on osobne zúčastnil, a tohto pojednávania sa zúčastnili aj E.. F. C. J.. P.. Právny zástupca žalobcu mal teda možnosť klásť otázky jemu i uvedeným vypočúvaným svedkom. Skutočnosť, že mu právny zástupca žalobcu otázky nekládol, hoci mohol, nie je porušením čl. 6 Základných princípov Civilného sporového poriadku, ako sa mylne domnieva dovolateľ. Navyše, právny zástupca žalobcu v rámci konania viackrát prehlásil, že otázky na neho nemá. V súvislosti s námietkou dovolateľa, že na pojednávaní na súde prvej inštancie konanom dňa 29. septembra 2016 vypovedal E.. F. ako svedok, pričom v tom čase nemal vystupovať v procesnom postavení svedka, pretože bol stále jeho právnym zástupcom, žalovaný 1/ uviedol, že E.. F. bol jeho právnym zástupcom, avšak aj keď nemusel, vzdal sa jeho zastupovania, aby mohol vypovedať ako svedok a objasniť súdu nielen spísanie závetu, ale aj ďalšie relevantné okolnosti objasňujúce merito sporu. V tejto súvislosti poukázal i na to, že už na pojednávaní dňa 10. júna 2016 ho nezastupoval E.. F., ale splnomocnená zástupkyňa E.. C. P., ktorá nie je advokátkou. Z ustanovenia § 89 ods. 3 CSP vyplýva, že, ak je strana zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. Tým, že súd prvej inštancie pripustil a akceptoval, že ho v konaní zastupovala vyššie uvedená splnomocnená zástupkyňa, ktorá nie advokátkou, je dostatočne zrejmé, že E.. F. už nebol, resp. ani nemohol byť jeho právnym zástupcom. V súvislosti s námietkou dovolateľa spochybňujúcou úplnosť zistenia skutkového stavu veci, resp. nesprávnosť skutkových zistení žalovaný 1/ uviedol, že dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd uvedených v ustanovení § 420 CSP. Nestotožnil sa ani s ďalšou dovolacou námietkou, v ktorej dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 220 ods. 2 CSP a konkrétnou argumentáciou zdôvodnil, že odôvodnenia namietaných rozsudkov sú v súlade s uvedeným ustanovením.

4. 2. Z uvedených dôvodov preto žalovaný 1/ navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol, eventuálne, ak pristúpi k jeho vecnému preskúmaniu, aby ho ako nedôvodné zamietol.

5. Žalovaná 2/ (prostredníctvom kolízneho opatrovníka) vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že rozhodnutie ponecháva na úvahe (dovolacieho) súdu, s tým, aby bolo prihliadnuté na jej najlepší záujem (ako maloletej osoby).

6. Žalobca sa k vyjadreniam žalovaného 1/ a žalovanej 2/ k jeho dovolaniu nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

8. Pokiaľ dovolateľ prípustnosť dovolania odôvodnil (i) poukazom na ustanovenie § 420 písm. d/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, tak v tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). V tomto prípade však dovolateľ uviedol len uvedené ustanovenie (§ 420 písm. d/ CSP) a v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom neuviedol absolútne žiadne dôvody ani argumenty, teda dovolací súd konštatuje, že z jeho strany de facto nedošlo k relevantnému uplatneniu tohto dovolacieho dôvodu.

9. 1. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť podaného dovolania (i) z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sú nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

9. 2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. 3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu (1 Cdo 166/2018, 2 Cdo 19/2019, 3 Cdo 150/2018, 4 Cdo 27/2018, 5 Cdo 21/2018, 7 Cdo 27/2019, 8 Cdo 181/2018), teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (1 Cdo 166/2018, 2 Cdo 19/2019, 3 Cdo 150/2018, 4 Cdo 27/2018, 5 Cdo 21/2018, 7 Cdo 27/2019, 8 Cdo 181/2018, 1 VCdo 2/2017). Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. 4. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ v súvislosti s argumentáciou o nesprávnom procesnom postupe namietal spôsob vykonávania dokazovania zo strany súdu prvej inštancie a to konkrétne, že svedkov E.. F., P. a žalovaného 1/ nevypočul na jednom pojednávaní. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 185 ods. 1 CSP, v ktorom je uvedené, že súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Z tohto ustanovenia vyplýva, že súd nemusí vykonať všetky stranami sporu navrhnuté dôkazy a výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na súde (ktorý zvolí i spôsob a dobu ich realizácie), pričom musí dbať na to, aby nevytlúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať relevantný skutkový poznatok. Táto, súdu respektíve sudcovi zákonom daná možnosť výberu dôkazov (ale i voľby spôsobu a doby ich realizácie), ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je súčasťou princípu voľného hodnotenia dôkazov (viď napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 64/1997, resp. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo/13/2012). Uvedená dovolacie námietka (týkajúca sa de facto spôsobu vykonávania dokazovania) je preto z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ neakceptovateľná, teda neprípustná.

9. 5. Dovolateľ v rámci uplatnenej prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal i to, že mu nebolo umožnené vypočuť žalovaného 1/ a klásť mu otázky. Uvedená námietka je skutkovo absolútne nedôvodná a teda z hľadiska uplatnenej prípustnosti dovolania neopodstatnená. Z obsahu spisu totiž jasne vyplýva, že súd prvej inštancie vo veci vytýčil pomerne veľký počet pojednávaní, na ktorých objektívne mohol osobne alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu klásť žalovanému relevantné otázky. Dokonca na pojednávaní dňa 29. septembra 2016, ktorého sa zúčastnil žalovaný 1/ i svedkovia E.. F. C. J.. P., mal právny zástupca žalobcu (dovolateľa) možnosť klásť otázky nie len uvedeným svedkom, ale i žalovanému 1/. Skutočnosť, že právny zástupca žalobcu (dovolateľa) otázky žalovanému 1/ nekládol, hoci tak objektívne mohol urobiť, vylučuje existenciu uplatnenej prípustnosti dovolania.

9. 6. Z hľadiska uplatnenej prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP je taktiež skutkovo absolútne nedôvodná a neopodstatnená i ďalšia dovolacia námietka žalobcu, v rámci ktorej namietal, resp. spochybňoval procesné postavenie E.. F. ako svedka, pretože (podľa jeho názoru) na pojednávaní na prvoinštančnom súde dňa 29. septembra 2016, keď vypovedal ako svedok, nebol v procesnom postavení svedka, ale bol stále právnym zástupcom žalovaného 1/. Z obsahu spisu vyplýva, že menovaný síce v určitej prvotnej fáze konania bol právnym zástupcom žalovaného 1/, ale z obsahu zápisnice z pojednávania na súde prvej inštancie zo dňa 10. júna 2016 vyplýva, že žalovaného 1/ už nezastupoval E.. F., ale splnomocnená zástupkyňa E.. C. P. (ktorá je i jeho aktuálna splnomocnená zástupkyňa), ktorá nie je advokátkou. Keďže z ustanovenia § 89 ods. 3 CSP vyplýva, že, ak je strana zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené, a tým, že súd prvej inštancie pripustil a akceptoval, že ho v konaní zastupovala vyššie uvedená splnomocnená zástupkyňa, ktorá nie advokátkou, je dostatočne zrejmé, že E.. F. už nebol, resp. ani nemohol byť dňa 10. júna 2016 právnym zástupcom žalovaného 1/, a teda logicky ním už nemohol byť ani dňa 29. septembra 2016, keď vypovedal ako svedok.

9. 7. Okrem toho dovolateľ v rámci uplatnenej prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal, že „v rámci výpovede svedkov došlo k viacerým rozporným tvrdeniam“, teda de facto namietal nesprávne hodnotenie dôkazov zo strany odvolacieho súdu. Ako už bolo dovolacím súdom konštatované (bod 9. 2.), z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, resp. aby preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Inak povedané, v rámci dovolania uplatneného podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP námietka týkajúca sa nesprávneho hodnotenia dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci nie je v zásade relevantnou dovolacou námietkou.

9. 8. 1. Dovolateľ v súvislosti s uvedeným uplatneným dovolacím dôvodom namietal taktiež nedostatočné odôvodnenie rozsudkov súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu, teda ich nepreskúmateľnosť. V súvislosti s touto dovolacou námietkou dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá

zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku), ktorá prípustnosť dovolania nezakladala. S týmto názorom sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (pozri rozhodnutia sp.zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska (rovnako ako v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov) nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

9. 8. 2. V danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu (rovnako ako odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie) nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu však nedáva podklad pre konštatovanie opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia a podľa názoru dovolacieho súdu má všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívnym uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolateľ preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z uvedeného vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a preto dovolací súd konštatuje, že vyššie uvedený dovolací dôvod neexistuje (nie je daný). Z uvedeného dôvodu preto dovolanie žalobcu (dovolateľa) podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

11. Žalovaní boli v dovolacom konaní úspešní a preto na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP by mali (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovaným však žiadne akceptovateľné účelne vynaložené trovy dovolacieho konania nevznikli. Žalovaný 1/ sa síce k dovolaniu žalobcu vyjadril, ale urobil tak prostredníctvom splnomocnenej zástupkyne, ktorá nie je advokátkou a teda v súvislosti s týmto úkonom nemá nárok na náhradu trov právneho zastúpenia, a iné jeho účelne vynaložené trovy dovolacieho konania z obsahu spisu nevyplývajú. Žalovaná 2/ sa k dovolaniu žalobcu vyjadrila prostredníctvom ustanoveného kolízneho opatrovníka a preto i v jej prípade platí rovnaká argumentácia ako v prípade žalovaného 1/. Preto im dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

12. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.